

דף לד.

עין משפט א.

יו"ד סימן טז פעיף ט

ט. יב. אין איסור אותו ואת בנו אלא בשחיטה בלבד^י שנאמר "לא תשחטו" אבל נתנבל הראשון^ס בידו מותר לשחוט השני^ע, לפיכך חש"ו ששחטו את הראשון בינם לבין עצמם^פ, מותר לשחוט השני אחריהם לפי שרוב מעשיהם מקולקלים.

הגה: ואם אחרים רואים ששוחטין כראוי, אסור לשחוט אחריהם^צ.

יו"ד סימן כח פעיף יז

יז. השוחט ונתנבלה או נמצאת טריפה פטור מלכסות^ק, וכן חש"ו ששחטו ואין אחרים רואים אותם שחזקה ששחיטתן מקולקלת פטורה מכיסוי.

ג. בכלל זה אם שחט ונמצאת טריפה לוקין אם ישחט השני. ש"ך ס"ק י"ח.

ס. אבל אם נתנבל מכח חומרא אין לשחוט השני ואם שחט אינו לוקה. ש"ך ס"ק י"ט. ויש למנוע לשחוט אפי' אחרי שחיטה פסולה דהרבה דיקדוקים יש המוציאים מידי נבלה. כף החיים אות נ"ט.

ע. גוי ששחט הראשון אפי' לא שחט לשם ע"ז מותר לשחוט אחריו השני.

אבל אחרי מומר אסור דשמא הרהר בתשובה.

השוחט לרפואה או לאכילת כלבים או לאכילת גויים אסור משום אותו ואת בנו. כף החיים אות ס'-ס"א-ס"ב.

פ. וקטן הנזכר כאן היינו שאינו יודע הלכות שחיטה אבל בידוע אף ששחט בינו לבין עצמו אסור לשחוט אחריו כיון דלדעת כמה פוסקים מותרת שחיטתם. כף החיים אות ס"ה.

ואם שחט הוא עצמו ראשון האם, מותר לתת לחש"ו לשחטו לבנה בינו לבין עצמו. כ"כ הב"ח וה"ה שמותר למוכרו לגוי בו ביום. כף החיים אות ס"ד.

צ. ואף חייב מלקות ושחיטתו אסורה. כף החיים אות ס"ז.

ק. ממשנה שם בדף פ"ה. וכחכמים בנטרפה מ"מ יכסנו בלי ברכה וה"ה אם יש ספק יכסנו בלי ברכה, אבל בחש"ו ששחטו בלי רואים אסור לכסות דחיישינן שיבואו לאכול משחיטתן. כף החיים אות צ"ז-ק'.

את הספרים של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477

עין משפט ב.

י"ד סימן יא סעיף ב

ב. השוחט בשבת^ר וביום הכיפורים אע"פ שאם היה מזיד מתחייב
בנפשו וביו"כ היה לוקה מ"מ שחיטתו כשרה^ש.

עין משפט ג.ד.

או"ח סימן שיח סעיף א

א. המבשל בשבת^ת או עשה אחת משאר מלאכות^א אם זה במזיד אסור

ר. ממשנה דף י"ד וכאוקימתא שם בדף ט"ו.

ש. אפי' במזיד ובפרהסיא שחיטתו כשרה דלא נעשה ישראל מומר כעובד כוכבים באותה
שחיטה אלא משחיטה ראשונה ואילך. ש"ך ס"ק ג'. אמנם אפי' במזיד ובפרהסיא
שחיטתו כשרה דלא נעשה ישראל מומר כעובד כוכבים באותה שחיטה אלא משחיטה
ראשונה ואילך. ש"ך ס"ק ג'. אמנם לדעת הפר"ח הרי זה מומר משחיטה הראשונה וא"כ
איירי בצינעה. כף החיים אות ח"י. מיהו דינו אם לאוכלה בו ביום בין מזיד בין שוגג כמו
שנתבאר באו"ח סי' שי"ח.

ת. המבשל בשבת הוא אחד מאבות מלאכות בשבת שחייב עליהן. שבת ע"ג ע"א.
ואחד האופה את הפת או המבשל המאכל או הסממנים או המחמם המים לרחוץ בהם אבר
קטן וכן המתוך אחד ממיני מתכות בכל שהוא או המחמם את המתכת עד שתעשה גחלת
הרי זה תולדת מבשל, כללו של דבר בין שריפה גוף קשה באש, או הקשה גוף רך באש
הרי זה חייב משום מבשל, רמב"ם פ' ט' הלכה ו'.

הניח בשר ע"ג האש בשבת אם נצלה בו כגרוגרת ששיעורו שליש ביצה כמ"ש בסי' שס"ח
סעיף ג', אפי' בצירוף של שנים או שלשה מקומות חייב, וה"ה אם נצלה כולו חצי בישול
חייב.

נתבשל חצי בישול מצד אחד פטור עד שיהפוך אותו ויתבשל חצי בישול מצד שני, רמב"ם
שם הלכה ה', וכל זה לענין חיוב חטאת אבל איסור ישנו בכל אופן דקיי"ל חצי שיעור
אסור מן התורה, כמ"ש בשבת ע"ד ע"א וברש"י שם וביומא ע"ד ע"א דהלכה כר"י דאמר
חצי שיעור אסור.

היתה הקדרה על האש והיה צריך שעתיים להתבשל הדבר שבתוכה והוא חיתה בגחלים
והתבשלה תוך שעה אפשר דחייב משום מבשל, ומשום מבעיר ומכבה ודאי חייב. ריטב"א
שם.

א. ואם היא מלאכה מדרבנן כתב המשב"ז דבו ביום אסור אפי' בשוגג, אבל בביאורי
הגר"א האריך להוכיח דלכ"ע אם עשה מלאכה מדרבנן בשוגג אין לאסור בדיעבד
ליהנות ממנה בו ביום, אבל אם עשה במזיד מלאכה מדרבנן אסור גם לאחרים עד מו"ש
מיד, כ"כ הח"א.

ואם הוציא פירות חוץ לתחום והחזירם אפי' במזיד מותרים באכילה בו ביום, אפי'

את הספרים של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל,
ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477

לו לעולם ב ולאחרים מותר ג במוצאי שבת מיד ד. ואם בשוגג בין לו בין לאחרים מותר למוצאי שבת מיד ה.

למי שהחזירם עבורו משום שלא נעשה האיסור בגופם ולא נשתנו מכמות שהיו כמבואר בס"י ת"ה סעיף ט'. כה"ח אות ז'.

ב. היינו ליהנות מאותה מלאכה דקנסוהו חכמים, אבל מדמיה מותר כמו שאמרו בב"ק ע"א ע"א ובכתובות ל"ד ע"א וכן בחולין דף קט"ו ורש"י שם, והיינו למכור אותה כפי מה שהיה שוה אותו דבר קודם שנעשה בו המלאכה שלא יהנה ממעשה שבת. כה"ח אות ח'.

ו וכתב המ"א בס"ק א' דמשמע מרשב"א דגם הקדרה אסורה לו לעולם בשימוש כיון שבלועה מאיסור, ומ"מ מועילה כאן הגעלה אפי' לכלי חרס, ואם בישל בלא הגעלה צריך ששים כנגד הבלוע דחמור מבישולי עכ"ל, והגם שמהני הגעלה כאן אפי' לכלי חרס צריך ג' פעמים כמ"ש ביו"ד סי' קי"ג סעיף ט"ז.

ומה שאמרו אסור לו לעולם ה"ה לבני ביתו, ואם מת קנסו לבנו אחריו, מ"א בסוף סי' תקל"ח. וכה"ח אות י"א.

ג. אפי' נתבשל בשבילו יש לו דין של אחרים כיון שאינו שלו, ולא חוששין שיצוה לישראל אחר לבשלו בשבילו דאין אדם חוטא ולא לו, מ"א ס"ק ב'. ויש חולקים ומ"מ בבית קפה של ישראל שמבשל בשבת רח"ל ודאי אסור למי שנתבשל בשבילו, ואפי' אחרים אסור להם לקחת ממנו גם במו"ש משום לפני עור ומשום מסייע ביד עוברי עברה. כ"כ הכתב סופר בס"י ג' חא"ח, כה"ח אות י"ב.

ד. דלא בעינן בכדי שיעשו אלא במלאכה הנעשית ע"י אינו יהודי בשביל ישראל משום דקל בעיניו ויבא לעשות כן בפעם אחרת, ב"י.

גוי שבישל מים בשבת אפי' אחר שנצטננו אסורים בשבת עצמו לישראל משום שנעשה בהם איסור, אבל במו"ש מותרים מיד בצוננים אם לא שהמים הם ממי בורות אין שותים אותם אלא אם הרתיחו אותם שלא יזיקו שאז גם בנצטננו אסור במו"ש עד כדי שיעשו. כה"ח אות י"ג.

ואם היה במו"ש יו"ט אסורים דאין שבת מכין ליו"ט, שם אות י"ד.

ו וכן אם בישל במזיד שאסור לו לעולם ונתערב ברוב מותר למבשל עצמו במו"ש מדין בטל ברוב. כה"ח אות ט"ו.

ה. אבל בשבת עצמו אסור לשניהם שמא יאמר שוגג הייתי.

כל שעשה ע"פ הוראת חכם נקרא שוגג ולא בר עונשין בו. מ"א ס"ק ג'.

שכח, גם נקרא שוגג בין ששכח שהיום שבת בין ששכח שזו מלאכה אסורה. כה"ח אות י"ח.

האומר מותר יש לו דין של שוגג, שם.

אנוס קל יותר משוגג דאנוס רחמנא פטריה.

הגה: אמר לאינו יהודי לעשות לו מלאכה בשבת מותר למו"ש בכדי שיעשו. ועיין בסי' ש"ז סעיף כ'.

עין משפט ה.

ח"מ סימן שפו סעיף ב

ב. ג. השורף שטר חוב של חברו חייב לשלם^ו כל החוב שהיה בשטר^ז אע"פ שאין גוף השטר ממון הרי גרם לאבד ממון, ובלבד שיודה לו המזיק^ח ששטר מקויים היה וכו"כ היה כתוב בו, ובגלל ששרפו אינו יכול לגבות החוב, אבל אם לא האמינו שכו"כ היה בשטר ושאינו מקויים אינו משלם אלא דמי הנייר בלבד.

הגה: ומיירי שאין עדים שיודעים כמה היה בשטר שאם היו עדים על כך אינו חייב לו כלום שהרי הם יעשו לו שטר אחר^ט כמו שנתבאר בסי' מ"א.

ו. אם בעל השטר אומר מנה היה בו והשורף אומר לא היה בו אלא חמשים הרי זה ישבע כדין מודה במקצת, ואם יאמר נ' היה בו, וחמשים הנותרים איני יודע מתוך שאינו יכול לישבע משלם מאה, כך הביא הש"ך מבעל התרומה שער כ"ט והביאו הב"י, והעיר הש"ך דדין זה צ"ע שהרי קימ"ל בסי' ס"ו סעיף ל"ט ובסי' צ"ה בתחילתו דאין נשבעין על השטרות לא שבועת שומרים ולא שבועת מודה במקצת והוא ממשנה ב' שבועת הדיינים שהוקשו לקרקעות, וכך מוכח להדיא בתוס' שבועות ל"ז אף למאן דדאין דינא דגרמי, וע"כ כתב הש"ך דכל דינו של בעה"ת הוא כיון דס"ל כר"ש שדינא דגרמי ודבר הגורם לממון אחד הם, אבל לדידן דלא קימ"ל כר"ש בדבר הגורם לממון א"כ ליתא לדינו של בעה"ת.

עוד כתב הש"ך דהשורף שטרי חוב של חברו, אם אחר שגזלן נשרפו השטרי חוב מעצמן פטור עליהם הגזלן, שהרי עבדים ושטרות וקרקעות אינם נגזלין וברשות בעליהן קיימי, אבל אם שרפן הגזלן במזיד אינו חייב אלא משום דינא דגרמי ומשום קנס חכמים.

ז. היינו ששמין כמה היה שוה למכור כמ"ש בסי' ס"ו סעיף ל"ב, ואין סברא לחלק בין מוחל השטר לשורף.

ואם נאמן השורף לומר פרעתי, כתב הש"ך דאף לסוברים דדינא דגרמי דאורייתא נאמן.

ח. ואם המזיק אומר איני יודע כתב המהרש"ל ב'פ' הגוזל קמא סי' י"ט דלא אמרינן שכנגדו נשבע ונוטל, דשורף שטר גרע ממוסר ולכו"ע לא עשו תקנת נגזל בשורף, כיון שנייר בעלמא שרף לו, אבל הש"ך חלק עליו.

ט. היינו שהם יבואו לפני בי"ד והב"ד יכתבו לו שטר אחר, אבל הם עצמם כבר עשו שליחותם, וכמו בסי' מ"א. סמ"ע ס"ק ד'.

דף לד:

עין משפט ג.ד. חו"מ סימן שמ סעיף ד

ד. השואל בהמה חייב במזונותיה משעה שמשכה^י עד סוף ימי שאלתה.

הגה: וי"א דלא בעינן משיכה אלא משעה שנסתלקו^ב הבעלים כבר מתחייב במזונותיה.

ד. ו. כחש בשרה שאינה חוזרת לאיתנה כמו שהיתה חייב לשלם מה שפחתה בדמיה^ל. ואם היה הכיחוש מחמת המלאכה פטור, וישבע שבועת השומרים שמחמת מלאכה הוכחשה.

עין משפט ה. חו"מ סימן שמא סעיף ג

ג. הניח להם אביהם פרה שאולה משתמשים בה כל ימי שאלתה^מ, ואין

י. מב"מ צ"א ע"א השוכר את הפרה משעת משיכה חייב במזונותיה, וה"ה בשואל, וכן באונסין חייב משעת משיכה ואע"פ שלא נשתמש בהם עדיין. ש"ך ס"ק ח'.

כ. טור כדעת ר"י בתוס' בב"מ צ"ט ע"א בד"ה כך, והרא"ש שם פ"ו סי' ט"ז. ופ"ח סי' ט"ו. ועיין בסי' רצ"א סעיף ה', ובסי' ש"ז סעיף ב'.

ואע"פ שהמשאיל יכול לחזור בו קודם שמשך השואל הבהמה, מ"מ כיון שלא חזר בו ונסתלקו הבעלים משמירת הבהמה נתחייב השואל באונסין. סמ"ע ס"ק ט'. ועיין בש"ך ס"ק ט' ממהר"י בן לב שיכול המוחזק לומר קים לי כהרמב"ם דמצריך עד שימשוך דוקא. וכ"כ בביאורים ס"ק ט'. ובביאורים ס"ק ח' כתב דאם התחיל השואל להשתמש אפי' בלא משיכה ובלא סילוק הבעלים חייב הוא באונסין.

ל. מימרא דרבא בב"מ צ"ו ע"ב.

מ. מימרא דרבא שם. וכתב בביאורים ס"ק ג' מה שמשתמשים בה היינו דוקא בבניו הסמוכין עליו עדיין, אבל בלא"ה יכול לומר להם אין אתם נאמנים לי בשבועה.

ואין חייבין באונסיה שהרי לא קיבלו כלום על עצמם, אבל גניבה ואבידה חייבין, כיון שנהנים ממנו הו"ל כשומר שכר או כשוכר, ואפי' לא נשתמשו בה עדיין, כיון שהרשות בידם להשתמש בה באותו הזמן. סמ"ע ס"ק ח'.

וכתב הסמ"ע בס"ק ו' דלא דמי לסי' שכ"ט במקבל שמת שיכול הנותן לסלק לבנו אפי' בתוך הזמן אפי' אם הבן בקי באותו עסק או באותה מלאכה, דשאני שאלה שכל ימי

את הספרים של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל,

ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477

חייבים באונסיה אפי' נשתמשו בה.

אבל חייבים עליה כשומר שכר^ב אפי' לא נשתמשו בה. וי"א דאם אמר המשאיל ליתומים החזירו לי הפרה שהשאלתי לאביכם או קבלו עליכם חיוב אונסין שומעין לו^ס.

הר"מ שמא פניף ד

עין משפט ו.ז.

ד. חשבו היתומים שהפרה של אביהם וטבחהו ואכלו אותה משלמים דמי בשר בזול, שהוא שני שלישים ממחיר בשר^ע, והעור ישלמו אותו כולו.

ואם הניח להם אביהם נכסים משלמים דמיה מנכסיו^פ גם בלא ידעו שזה

השאלה היא קנויה לו שהרי כל הנאה שלו וחייב אפי' באונסין משום כך בניו יורשים אותו ממנו עד כלות הזמן.

ג. כ"כ הרא"ש בב"ק פ"י סי' א'. וכ"כ ה"ה כדין המפקיד מעות אצל שולחני ויכול להשתמש בהם, שהוא עליהם כשומר שכר. וכ"כ הרשב"א, ואע"פ ששם אם נשתמש במעות חייב באונסין, שאני כאן שהם היתומים לא היו שואלין, ועוד שהיא חוזרת בעיניה. וכתב בביאורים ס"ק ה' דוקא שידעו שהיא שאולה, אבל סבורין שהיא של אביהם פטורים אפי' מפשיעה, ובשל"ג כתב דחייבין בכה"ג בפשיעה, ע"ש.

ודוקא שואל הדין כן, אבל שוכר אפי' נגנב פטור אם עוד לא נשתמש בה. ש"ך ס"ק ג', ועיין בביאורים ס"ק ו'.

ס. הטור בשם הרא"ש בפסקיו שם. דאדעתא דהכי בא ליד אביהם. וכך פסק מהרש"ל. ש"ך ס"ק ד'.

ע. שם מימרא דרבא כתובות ל"ד ע"ב, ומשלמים שני שלישים בבשר דיכולים לומר אם ידענו שאינה של אבינו לא היינו אוכלים בשר, אבל שני שלישים משלמין, שכן דרך בני אדם לקנות בשר בזול ולאכול אף אם בלא"ה לא היו אוכלים בשר. סמ"ע ס"ק י'. והעור יכולים להחזיקו לעצמם שקנאהו בשינוי הטביחה, ורק ישלמו דמי שויו. סמ"ע ס"ק י"א, והביאורים בס"ק ז' כתב דזה תמוה מאוד.

פ. טור בשם הרא"ש, ומשמע אפי' מטלטלין וכמ"ש בסי' רי"ח וסימן רמ"ח והיינו אחר שתיקנו חז"ל לגבות מיתומים חוב אביהן אף ממטלטלין שירשו כמו בסי' ק"ז, אין חילוק בין אחריות נכסים למטלטלין. וכתב הש"ך בס"ק ה' דכן מבואר בה"ה בפ"א משאלה הלכה ה'.

ובביאורים ס"ק ח' כתב דבשומר חנם או שומר שכר פטורים אפי' אכלוהו והניח להם

של המשאיל.

נכסים בלא ידעו שזה של המשאיל. ועיין עוד בחידושים ס"ק ח' בביאור בביאור מחלוקת הרמב"ם והרא"ש במתה ביד היתומים והניח להם נכסים אם פטורים או חייבים והסבר מחלוקתם.

את הספרים של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל,
ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477